
ΚΕΙΜΕΝΟ 43

Η ΟΡΓΗ ΤΗΣ ΜΑΝΑΣ

Num ad hostem veni et captiva in castris tuis sum? In hoc me longa vita et infelix senecta traxit, ut primum exsulem deinde hostem te viderem? Qui potuisti populari hanc terram, quae te genuit atque aluit? Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit? Quamvis infesto et minaci animo perveneras, cur, cum in conspectu Roma fuit, tibi non succurrit: “intra illa moenia domus ac penates mei sunt, mater coniunx liberique”? Ergo ego nisi peperissem, Roma non oppugnaretur; nisi filium haberem, libera in libera patria mortua essem. Ego nihil iam pati possum nec diu miserrima futura sum: at contra hos, si pergis, aut immatura mors aut longa servitus manet.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Μήπως ήρθα σε εχθρό και είμαι αιχμάλωτη στο στρατόπεδό σου; Σε τέτοιο σημείο με κατάντησε η μακρόχρονη ζωή μου και τα δυστυχισμένα μου γηρατεία, ώστε να σε δω πρώτα εξόριστο κι έπειτα εχθρό (της πατρίδας); Πώς μπόρεσες να λεηλατήσεις αυτή τη χώρα που σε γέννησε και σε ανέθρεψε; Δε σου πέρασε η οργή τη στιγμή που πατούσες (: περνούσες) τα σύνορα της πατρίδας (σου); Παρόλο που είχες φτάσει με εχθρική και απειλητική διάθεση, γιατί, όταν είδες τη Ρώμη, δε σου πέρασε από το μυαλό: “μέσα σ’ εκείνα τα τείχη βρίσκονται το σπίτι και οι θεοί μου, η μάνα, η σύζυγος και τα παιδιά (μου)”; Λοιπόν, αν εγώ δε σε είχα γεννήσει, η Ρώμη δε θα βρισκόταν πολιορκημένη· αν δεν είχα γιο, θα πέθαινα ελεύθερη σε ελεύθερη πατρίδα. Εγώ τίποτα πια δεν μπορώ να πάθω κι ούτε θα είμαι για πολύ ακόμη τόσο (πολύ) δυστυχισμένη: αντίθετα, αυτούς, αν συνεχίσεις (: αν κατευθυνθείς προς τα εδώ), τους περιμένει είτε πρόωρος θάνατος είτε μακρόχρονη σκλαβιά.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ :

Α΄ ΚΛΙΣΗ

vita, ae=ζωή

***senecta**, ae και **senectus**, **senectutis** (γ΄ κλίση) (Θ)=το γήρας, τα γηρατειά

terra, ae=γη, χώρα, **patria**, ae=πατρίδα

ira, ae=οργή, **Roma**, ae=Ρώμη

Β΄ ΚΛΙΣΗ

castra, **castrorum** (μόνο πληθ.)=στρατόπεδο

animus, i =ψυχή

liberi, **orum** (Α) (μόνο πληθ.)=τα παιδιά

***filius**, ii και i , κλητ.εν. **filie** και **fili**=γιος

Γ΄ ΚΛΙΣΗ

hostis, **hostis** (Α)=εχθρός

ex(s)ul, **ex(s)ulis** (Α)=εξόριστος

finis, **finis** (Α)=τέλος, στον πληθ. **fines**, **finium**=τα σύνορα, η χώρα

moenia, **ium** (ΟΥΔ) (μόνο πληθ.)=τα τείχη

***penates**, **penatium** (Α) (μόνο πληθ., ο ενικός **penas**, **penatis** άχρηστος)=οι θεοί του σπιτιού, οι εφέστιοι θεοί

***mater**, **matris** (Θ) γεν πληθ. **matrum**=μητέρα

coniunx , **coniungis** (Θ)=η σύζυγος

mors, **mortis** (Θ)=θάνατος

servitus, **servitutis** (Θ)=δουλεία

Δ΄ ΚΛΙΣΗ

conspectus, **conspectus** (Α)=όψη, θέα (εδώ : **cum in conspectu Roma fuit**=όταν είδες τη Ρώμη)

***domus**, **domus** (Θ)=οίκος, σπίτι

ΕΠΙΘΕΤΑ :

captivus,**a**,**um** (δεν σχηματίζει παραθετικά)=αιχμάλωτος

longus,**a**,**um** (**longior**, **longissimus**)=μακρύς, μακρόχρονος

infelix (μονοκατάληκτο γ΄ κλ.-**infelicior**, **infelicissimus**)=δυστυχισμένος

infestus,**a**,**um** (**infestior**, **infestissimus**)=εχθρικός

minax (μονοκατάληκτο γ΄ κλ.-**minacior**, **minacissimus**)=απειλητικός

***liber**, **libera**, **liberum** (**liberior**, **liberrimus**)=ελεύθερος

***miserrimus** : υπερθετικός του **miser**, **misera**, **miserum** (**miserior**, **miserrimus**)=άθλιος, δυστυχισμένος

immaturus, **a**, **um** (δεν σχηματίζει παραθετικά)=πρόωρος

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ :

tuus,**a**,**um** (κτητ)=δικός σου, **hic**, **haec**, **hoc** (δεικτ.)=αυτός, **ego**(προσ)=εγώ

qui, **quae**, **quod** (αναφορική) =ο οποίος

ille, **illa**, **illud**(δεικτ) =εκείνος, **meus**, **mea**, **meum** (κτητ.)=δικός μου **nihil** (αόρ)=τίποτε

ΡΗΜΑΤΑ :

venio - **veni** - **ventum** - **venire** 4= έρχομαι

***sum** - **fui** - **esse** = είμαι

traho - **traxi** - **tractum** - **trahere** 3= τραβώ

video - vidi - visum - videre 2= βλέπω

*possum - potui - posse = μπορώ

populor (αποθετικό) 1= λεηλατώ

gigno - genui - genitum - gignere 3= γεννώ

alo - alui - alitum (altum) - alere 3= εκτρέφω

*ingredior - ingressus sum - ingressum - ingredi (αποθετικό) 3-15= εισέρχομαι

cado - cecidi - casum - cadere 3= πέφτω

pervenio - perveni - perventum - pervenire 4= φθάνω

*succurrit (απρόσωπο) 3= μου έρχεται κάτι στο μυαλό

*pario - peperit - partum (μετοχή μέλλοντα pariturus) - parere 3-15= γεννώ

oppugno 1= πολιορκώ

habeo - habui - habitum - habere 2= έχω, θεωρώ

*morio - mortuus sum (μετοχή μέλλοντα moriturus) - mortuum - mori (αποθετικό) 3-15= πεθαίνω

*patior - passus sum - passum - pati (αποθετικό) 3-15= ανέχομαι, υπομένω

pergo - perrexī - perrectum - pergere 3= κατευθύνομαι προς

maneo - mansi - mansum - manere 2= περιμένω

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ :

primum (υπερθετικός του prae, prius, primum)=πρώτα, **deinde** =έπειτα, **Qui** (ερωτ.)=πώς;

cur (ερωτ.)=γιατί; **iam** =πιά, ήδη, **diu** (diutius, diutissime)=για πολύ, **contra** =αντίθετα

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ :

ad +ΑΙΤ=σε, προς (κίνηση προς : ad hostem =σε εχθρό), **in +ΑΦ**=σε (στάση : in castris tuis =στο στρατόπεδό σου, in libera patria= σε ελεύθερη πατρίδα, στάση ή εντοπισμός σε κατάσταση : in hoc =σε αυτό το σημείο, τόπος μεταφορικά : cum Roma in conspectu fuit=όταν η Ρώμη «βρέθηκε στη θέα σου», όταν είδες τη Ρώμη)

intra +ΑΙΤ = μέσα σε (intra illa moenia =μέσα σε εκείνα τα τείχη)

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ :

et (συμπλ.): και, **ut** (συμπερ.)=ώστε

atque (συμπλ.)=και, **quamvis** (παραχωρ.)=αν και, παρόλο που, **cum** καθαρά χρονικός+οριστική=όταν

ac (συμπλ.)=και, **-que** (συμπλ. εγκλιτικός)=και

ergo (συμπερ. παρατακτ.)=επομένως

nisi (υποθετ αρνητικός)=αν δεν, **nec** (συμπλ.)=ούτε, **at** (αντιθ.)=αλλά, **si** (υποθετ.καταφατικός)=αν,

nec(συμπλ.)=ούτε, **aut** (διαζευκτ)=ή, είτε

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

■ Num ad hostem veni et captiva in castris tuis sum?

Ευθεία ερωτηματική πρόταση ολικής αγνοίας, απλή. Εισάγεται με το ερωτηματικό μόριο num, γιατί περιμένουμε αρνητική απάντηση (ρητορική ερώτηση). Εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό, χρόνου παρακειμένου(veni), γιατί αναφέρεται στο παρελθόν, η δεύτερη χρόνου ενεστώτα (sum), γιατί αναφέρεται στο παρόν.

veni : ρ., (**ego** : υποκείμενο του ρ.), **ad hostem** : εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της κίνησης προς πρόσωπο στο veni

■ (Num) ad hostem veni et captiva in castris tuis sum?

Ευθεία ερωτηματική πρόταση ολικής αγνοίας, απλή. Εισάγεται με το ερωτηματικό μόριο num, γιατί περιμένουμε αρνητική απάντηση (ρητορική ερώτηση). Εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το

πραγματικό, χρόνου ενεστώτα (sum), γιατί αναφέρεται στο παρόν. (Οι δύο ευθείες ερωτηματικές προτάσεις συνδέονται με το et)

sum : ρ., (**ego** : υποκείμενο του ρ.), **captiva** : κατηγορούμενο στο εννοούμενο υποκείμενο του ρ. **sum**
ego, **in castris** : εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο **sum**, **tuis** : επιθετικός προσδιορισμός στο **castris**

■ **In hoc me longa vita et infelix senecta traxit?**

Ευθεία ερωτηματική πρόταση ολικής αγνοίας, απλή. Δεν εισάγεται με κανένα μόριο, για να δοθεί έμφαση. Εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό, χρόνου παρακειμένου (**traxit**), γιατί αναφέρεται στο παρελθόν.

traxit : ρ., **vita (et) senecta** : υποκείμενα του ρ., **me** : αντικείμενο του ρ., **longa** : επιθετικός προσδιορισμός στο **vita**, **infelix** : επιθετικός προσδιορισμός στο **senecta**, **In hoc** : εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου μεταφορικά (ή της κατάστασης) στο **traxit**

■ **ut primum exsulem deinde hostem te viderem**

Δευτερεύουσα συμπερασματική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του αποτελέσματος στο **traxit**. Εισάγεται με το συμπερασματικό σύνδεσμο **ut**, γιατί είναι καταφατική. Εκφέρεται με υποτακτική (**viderem**), όπως όλες οι συμπερασματικές, γιατί το αποτέλεσμα θεωρείται μια υποκειμενική κατάσταση, χρόνου Παρατατικού, γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (**traxit**). Ισχύει ιδιομορφία στην ακολουθία των χρόνων γιατί το αποτέλεσμα είναι ιδωμένο τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση) και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής του.

viderem : ρ., (**ego** : υποκείμενο του ρ.), **te** : αντικείμενο του ρ., **exsulem - hostem**: κατηγορούμενα στο αντικείμενο του ρ. **viderem** “te”, **primum** : επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο **viderem**, **deinde** : επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρ.

■ **Qui potuisti populari hanc terram?**

Ευθεία ερωτηματική πρόταση μερικής αγνοίας. Εισάγεται με το ερωτηματικό επίρρημα **qui**. Εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό, χρόνου παρακειμένου (**potuisti**), γιατί αναφέρεται στο παρελθόν.

potuisti : ρ., (**tu** : υποκείμενο του ρ. και του απαρεμφάτου “populari”), **populari** : τελικό απαρέμφατο ως αντικείμενο του **potuisti** (ταυτοπροσωπία), **terram** : αντικείμενο του του απαρεμφάτου “populari”, **hanc** : επιθετικός προσδιορισμός στο **terram**, **Qui** : επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο ρ.

■ **quae te genuit atque aluit**

Δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση, λειτουργεί ως παράθεση στο **terram**. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία **quae**. Εκφέρεται με Οριστική Παρακειμένου, γιατί δηλώνει το πραγματικό στο παρελθόν.

genuit : ρ., **quae** : υποκείμενο του ρ., **te** : αντικείμενο του ρ.

■ **atque (quae) aluit**

Δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση, λειτουργεί ως παράθεση στο **terram**. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία **quae**. Εκφέρεται με Οριστική Παρακειμένου, γιατί δηλώνει το πραγματικό στο παρελθόν. (Οι δύο αναφορικές προτάσεις συνδέονται με το **atque**)

aluit : ρ., (**quae** : υποκείμενο του ρ., **te** : αντικείμενο του ρ.)

■ **Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit?**

Ευθεία ερωτηματική πρόταση ολικής αγνοίας, απλή. Δεν εισάγεται με κανένα μόριο, για να δοθεί έμφαση. Εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό, χρόνου παρακειμένου (**cecidit**), γιατί αναφέρεται στο παρελθόν.

Non cecidit : ρ., **ira** : υποκείμενο του ρ., **tibi** : δοτική προσωπική ηθική στο **cecidit** (λιγότερο ορθή άποψη : αντικείμενο στο **cecidit**), **ingredienti** : χρονική μετοχή, συνημμένη στο **tibi**, δηλώνει το σύγχρονο, **fines** : αντικείμενο της μτχ. “ingredienti”, **patriae** : γενική κτητική στο **fines**

- **Quamvis infesto et minaci animo perveneras**

Δευτερεύουσα εναντιωματική πρόταση. Εισάγεται με τον εναντιωματικό σύνδεσμο *etsi*. Εκφέρεται με Οριστική. Η σύνταξη *quamvis* + οριστική είναι ποιητική μετακλασσική και παρά την οριστική εκφράζεται υποθετική κατάσταση που, κι αν δεχθούμε ότι αληθεύει, δεν αναιρεί το περιεχόμενο της κύριας πρότασης. Ο χρόνος είναι υπερσυντέλικος, γιατί αναφέρεται στο παρελθόν.

perveneras : ρ., (**tu** : υποκείμενο του ρ.), **animo** : αφαιρετική (οργανική) του τρόπου στο ρ., **perveneras**, **infesto (et) minaci** : επιθετικοί προσδιορισμοί στο **animo**

- **cur tibi non succurrit ?**

Ευθεία ερωτηματική πρόταση μερικής αγνοίας. Εισάγεται με το ερωτηματικό επίρρημα *cur*. Εκφέρεται με οριστική, γιατί δηλώνει το πραγματικό, χρόνου παρακειμένου (*non succurrit*), γιατί αναφέρεται στο παρελθόν.

non succurrit : ρ. απρόσωπο, ως υποκείμενό του θεωρείται η επόμενη πρόταση του ευθέος λόγου “*intra ... liberique*”, **tibi** : δοτική προσωπική στο *non succurrit*, **cur** : επιρρηματικός προσδιορισμός της αιτίας στο ρ.

- **cum in conspectu Roma fuit**

Δευτερεύουσα χρονική πρόταση, ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο *non succurrit*. Εισάγεται με τον σύνδεσμο **cum καθαρά χρονικό** και εκφέρεται με Οριστική, γιατί η πράξη ενδιαφέρει μόνο από χρονική άποψη (δηλώνεται μόνο ο χρόνος), χρόνου Παρακειμένου, γιατί αναφέρεται στο παρελθόν.

fuit : ρ., **Roma** : υποκείμενο του ρ., **in conspectu** : εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο ρ. **fuit**

- **“intra illa moenia domus ac penates mei sunt, mater coniunx liberique” : κύρια πρόταση κρίσεως**

sunt : ρ., **domus (ac) penates, mater coniunx liberi(que)** : υποκείμενα του ρ., **mei** : επιθετικός προσδιορισμός στο **penates**, **intra moenia** : εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου στο **sunt**, **illa** : επιθετικός προσδιορισμός στο **moenia**

- **ego nisi peperissem : δευτερεύουσα υποθετική πρόταση, αρνητική. βλ. πιο κάτω για την ανάλυση του υποθετικού λόγου**

peperissem : ρ., **ego** : υποκείμενο του ρ.

Η παραπάνω πρόταση και η επόμενη κύρια σχηματίζουν υποθετικό λόγο. Η ανάλυσή του έχει ως εξής :

ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

ego nisi peperissem, Roma non oppugnaretur

υπόθεση : **ego nisi peperissem** = *nisi* + υποτακτική υπερσυντελικού

απόδοση : **Roma non oppugnaretur** = υποτακτική παρατατικού

Είδος : υπόθεση αντίθετη του πραγματικού (η υπόθεση αναφέρεται στο παρελθόν και η απόδοση στο παρόν ή η υπόθεση είναι προτερόχρονη της απόδοσης)

- **Roma non oppugnaretur : κύρια πρόταση κρίσεως**

non oppugnaretur : ρ., **Roma** : υποκείμενο του ρ.

- **nisi filium haberem : δευτερεύουσα υποθετική πρόταση, αρνητική. βλ. πιο κάτω για την ανάλυση του υποθετικού λόγου**

haberem : ρ., (**ego** : υποκείμενο του ρ.), **filium** : αντικείμενο του ρ.

Η παραπάνω πρόταση και η επόμενη κύρια σχηματίζουν υποθετικό λόγο. Η ανάλυσή του έχει ως εξής :

ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

nisi filium haberem, libera in libera patria mortua essem.

υπόθεση : **nisi filium haberem** = *nisi* + υποτακτική παρατατικού

απόδοση : libera in libera patria mortua **essem.** = υποτακτική παρατατικού

Είδος : υπόθεση αντίθετη του πραγματικού στο παρόν

▪ **libera in libera patria mortua essem :** κύρια πρόταση κρίσεως

essem : ρ., (**ego :** υποκείμενο του ρ.), **libera (α΄) :** κατηγορούμενο στο υποκείμενο του ρ. **essem "ego", mortua :** χρονική μετοχή, συνημμένη στο υποκείμενο του ρ. **essem "ego", in patria :** εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός της στάσης σε τόπο στο **essem, libera (β΄) :** επιθετικός προσδιορισμός στο patria

▪ **Ego nihil iam pati possum :** κύρια πρόταση κρίσεως

possum : ρ., **Ego :** υποκείμενο του ρ. και του απαρεμφάτου "pati", **pati :** τελικό απαρέμφατο ως αντικείμενο του possum (ταυτοπροσωπία), **nihil :** αντικείμενο του απαρεμφάτου "pati", **iam :** επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρ.

▪ **nec diu miserrima futura sum :** κύρια πρόταση κρίσεως

futura sum : ρ. (ενεργητική περιφραστική συζυγία), (**ego :** υποκείμενο του ρ.), **miserrima :** κατηγορούμενο στο υποκείμενο του ρ. **futura essem "ego", diu :** επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου στο ρ.

▪ **at contra hos aut immatura mors aut longa servitus manet :** κύρια πρόταση κρίσεως

manet : ρ., (**aut) mors (aut) servitus :** υποκείμενα του ρ., **hos :** αντικείμενο του ρ., **immatura :** επιθετικός προσδιορισμός στο mors, **longa :** επιθετικός προσδιορισμός στο servitus, **contra :** επιρρηματικός προσδιορισμός του τρόπου στο manet

▪ **si pergis :** δευτερεύουσα υποθετική πρόταση, καταφατική. βλ. πιο κάτω για την ανάλυση του υποθετικού λόγου

pergis : ρ., (**tu :** υποκείμενο του ρ.)

Η παραπάνω πρόταση και η προηγούμενη κύρια σχηματίζουν υποθετικό λόγο. Η ανάλυσή του έχει ως εξής :

ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

at contra hos, si pergis, aut immatura mors aut longa servitus manet.

υπόθεση: si pergis = si+οριστική ενεστώτα

απόδοση : hos...aut immatura mors aut longa servitus **manet.**= οριστική ενεστώτα

Είδος: ανοιχτή υπόθεση στο παρόν

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗΣ

1. **captiva, longa(α΄), infelix, infesto, libera, libera, miserrima, immatura :** να γραφούν οι αντίστοιχοι τύποι στον άλλο αριθμό

2. **captiva, longa(α΄), infelix, infesto, libera(α΄), libera(β΄), miserrima, immatura :** να γραφούν οι αντίστοιχοι τύποι στα άλλα γένη.

3. **hostem, captiva, castris tuis, longa vita, infelix senecta, exsulem, terram, ingredienti, fines, patriae, ira, infesto et minaci animo, conspectu, Roma, moenia, domus, penates mei, mater, coniuX, liberi, filium, libera, miserrima, immatura mors, longa servitus :** να κλιθούν

4. Να γίνει γραμματική αναγνώριση των τύπων των ακόλουθων αντωνυμιών : **tuis, hoc, me, te, hanc, tibi, illa, mei, ego, nihil, hos**

5. **tuis, hoc, me, te, hanc, tibi, illa, mei, ego, nihil, hos :** να γραφεί ο αντίστοιχος τύπος του άλλου αριθμού.

6. **tuis, hoc, hanc, illa, mei, hos :** να γραφεί ο αντίστοιχος τύπος στα άλλα γένη.

7. **tuis, me, tibi, mei, ego :** να γραφεί ο αντίστοιχος τύπος στα άλλα πρόσωπα

8. **tuis, hoc, me, te, hanc, illa, mei, nihil, hos :** να κλιθούν στο γένος ή (και) πρόσωπο που βρίσκονται

9. **mei :** να κλιθεί στο ουδέτερο γένος του ίδιου προσώπου για πολλούς κτήτορες

-
10. **longa, infelix, infesto, libera(α'), libera(β'), miserrima, immatura** : να γραφεί ο αντίστοιχος τύπος στους άλλους βαθμούς
11. **longa, infelix, infesto, libera, miserrima, immatura** : να γραφεί σε όλους τους βαθμούς τα επιρρήματα που παράγονται από τα παραπάνω επίθετα
12. α) **libera** : να κλιθεί ο συγκριτικός βαθμός στο ουδέτερο γένος
β) **longa** : να κλιθεί ο συγκριτικός βαθμός στο αρσενικό γένος
13. Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι :
veni : β' ενικό του ενεστώτα και του μέλλοντα της προστακτικής της ίδιας φωνής
sum : ονομαστικοί τύποι
traxit : β' πληθυντικό του μέλλοντα και του συντελεσμένου μέλλοντα της οριστικής της μέσης φωνής
viderem : μετοχές όλων των χρόνων και των δυο φωνών στην ονομαστική του πληθυντικού αριθμού του ουδετέρου γένους
potuisti : γ' ενικό του ενεστώτα και του συντελεσμένου μέλλοντα της οριστικής
populari : μετοχές όλων των χρόνων στην αιτιατική του πληθυντικού αριθμού του θηλυκού γένους
genuit : α' πληθυντικό του ενεστώτα και του υπερσυντελικού της υποτακτικής της ίδιας φωνής
aluit : γ' πληθυντικό του παρακειμένου της οριστικής και της υποτακτικής της μέσης φωνής
ingredienti : γ' πληθυντικό του μέλλοντα όλων των εγκλίσεων
cecidit : απαρέμφατα όλων των χρόνων της ίδιας φωνής
perveneras : αιτιατική του γερουνδίου και αφαιρετική του σουπίνου
fuit : γ' πληθυντικό του μέλλοντα της προστακτικής
succurrit : απαρέμφατα όλων των χρόνων
sunt : β' πληθυντικό του ενεστώτα όλων των εγκλίσεων
peperissem : α' ενικό του παρατατικού, του μέλλοντα και του παρακειμένου της υποτακτικής της ίδιας φωνής
oppugnaretur : β' ενικό του ενεστώτα όλων των εγκλίσεων της ίδιας φωνής
haberem : γ' ενικό του παρατατικού της οριστικής και της υποτακτικής της μέσης φωνής
mortua : β' ενικό του ενεστώτα και του μέλλοντα της οριστικής
essem : α' πληθυντικό του παρατατικού της οριστικής της ενεργητικής περιφραστικής συζυγίας
pati : γ' ενικό του παρακειμένου και του συντελεσμένου μέλλοντα της οριστικής
possum : ονομαστικοί τύποι
futura sum : γ' πληθυντικό του παρακειμένου της υποτακτικής
pergis : β' ενικό των συντελικών χρόνων όλων των εγκλίσεων της ίδιας φωνής
manet : β' πληθυντικό του ενεστώτα και του παρακειμένου της οριστικής της ίδιας φωνής
14. **veni, sum, traxit, viderem, potuisti, genuit, aluit, cecidit, perveneras, fuit, sunt, peperissem, oppugnaretur, haberem, essem, possum, futura sum, pergis, manet** : να γραφεί το ίδιο πρόσωπο στον άλλο αριθμό
15. **traxit, viderem, genuit, aluit, peperissem, oppugnaretur, haberem, manet** : να γραφεί ο αντίστοιχος τύπος της άλλης φωνής (για τυχόν περιφραστικούς τύπους να διατηρηθεί το γένος και ο αριθμός του υποκειμένου του ρήματος)
16. **viderem, peperissem, oppugnaretur, haberem, essem** : να γραφεί ο αντίστοιχος τύπος της οριστικής
17. **veni, sum, traxit, potuisti, genuit, aluit, cecidit, perveneras, fuit, succurrit, sunt, possum, futura sum, pergis, manet** : να γραφεί ο αντίστοιχος τύπος της υποτακτικής
18. **veni, sum, traxit, viderem, potuisti, populari, genuit, aluit, ingredient, cecidit, perveneras, fuit, succurrit, sunt, peperissem, oppugnaretur, haberem, essem, pati, possum, futura sum, pergis, manet** : να αντικατασταθούν χρονικά οι τύποι (για τυχόν περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το γένος και ο αριθμός του υποκειμένου του ρήματος)

ΕΝΟΤΗΤΑ 43

Ετυμολογικοί Συσχετισμοί Λατινικών Λέξεων Με λέξεις ελληνικές ή άλλων ευρωπαϊκών γλωσσών

hostem - (αγγλ.) host (= ξενιστής) // (γαλλ.) hostile (= εχθρότητα).

per-veneras - *θαίνω* // (γαλλ.) venir (= έρχομαι), parvenir (= φθάνω), avenue (= λεωφόρος).

captiva [< capio] - (αγγλ.) captive (= αιχμάλωτος), (γαλλ.) captif.

castris - κάστρο.

sum, sunt, essem - *είμι*.

longa- *δολιχ-ός* // (αγγλ.) long (= μα- κρύς), (γαλλ.) longue.

vita - *βίος* // βιταλισμός (< γαλλ. vitalisme), βιταμίνη (< γαλλ.).

in-felix: - (ισπαν.) infeliz (= δυστυχισμένος) // (γαλλ.) felice (= ευτυχία).

senecta [< senex] - (αγγλ.) senior (= ηλικιωμένος), senator (= γερουσιαστής) .

traxit [< traho]- *τρακτέρ*(< γαλλ.) // (αγγλ.) ex-traction (= εξαγωγή).

primum - *πρό, πρό-τερος, πρώτος*· πριν// *πριμα-ντόνα* (< ιταλ.) // (γαλλ.) primaire (= πρωτογενής).

ex(s)ulem [< ex(s)ul] - (γαλλ.) exil (= εξορία), exile (= εξόριστος).

viderem - (*Φιδεΐν*) *ιδέα, βίντεο* (< αγγλ.).

potuisti, possum - [< possum < potis (= δυνατός) + sum] - *πόσις, δεσπότης* («κύριος σπιτιού»).

terram - *τέρσομαι* (= ξεραίνομαι)· *τερακότα* (< ιταλ.).

genuit [< gigno] - *γί-γνο-μαι*· *γένος, γενιά, γνήσιος* // *natura* (= φύση) *natural*· *νατουραλισμός* (< γαλλ.).

aluit [< aio] - *αλ-δαίνω* (= ενδυναμώνω, αυξάνω)// (γαλλ.) alourdir (= αυξάνω, βαραίνω).

in-gredienti [< in-gredior] - (αγγλ.) ingress (= είσοδος), e-gress (= έξοδος) // (γαλλ.) ingredient (= συστατικό).

fines - *φινάλε, φινίρισμα* (< ιταλ.) // (γαλλ.) finaliste (= αυτός που έχει προκριθεί στον τελικό αγώνα διοργάνωσης).

patriae, patria - *πατρίς, πατήρ*· *πατέρας*.

cecidit [< cado]- *κάζο*[< ιταλ. caso (= συμβάν)].

infesto - (γαλλ.) infester (= λυμαίνομαι).

minaci [< minor (= απειλώ)] - (γαλλ.) menacer (= απειλώ), (ισπαν.) con-minar.

animo - *ανιμισμός* (< γαλλ.) / *άνεμος*. con-spectu [< con-spicio] ---+ *σπέκουλα* (= κερδοσκοπία), *σπεκουλαδόρος, σπεκουλάρω* (< ιταλ.) // (αγγλ.) pro-spect (= προοπτική, άποψη).

Roma - *Ρώμη, Ρωμαίος, ρωμαϊκός, ρωμικός*.

succurrit [< sub + curro] - *κούρσα* (< γαλλ.) // *κουρσάρος* (< ιταλ.).

moenia - *ά-μυνα*.

domus - *δέμω, δόμος* // *δώμα, νεόδμητος*// (γαλλ.) domestique (= εξημερωμένος).

mater - *μήτηρ* // (γαλλ.) maternel (= μητρικός), matril-monial (= συζυγικός, γαμήλιος).

con-iunx [< con-iungo] - *ζεύγνυμι*· *ζυγός, σύζυγος*.

op- pugnaretur - *πύξ* (= με γροθιά)· *πυγμή*.

haberem - (γερμ.) haben (= έχω), (αγγλ.) have.

libera - (γαλλ.) libre (= ελεύθερος)// (αγγλ.) liberty (= ελευθερία), libero (= παίκτης) με ελεύθερη θέση στο γήπεδο).

mortua, mors, θροτός // (γαλλ.) mort (= νεκρός) // (αγγλ.) mortal (= θνητός).

pati [< patior]- παθεῖν, πάθος// πασιέντσα (< ιταλ) // (γαλλ.) patience (= υπομονή)// (αγγλ) patiens (= ασθενής

miserrima - μιζέρια, μίζερος (< ιταλ.).

futura-, (γαλλ.) futur (= μέλλον).

contra - (επίρρ.) κόντρα (< ιταλ.).

pergis [< pergo < per + rego] - ρήγας.

im-matura - (γαλλ.) immature (=ανώριμος), mature (= ώριμος).

servitus [< servus] - σερβίρω, σερβιτόρος, σερβίτσιο (< ιταλ.) // σέρβις (< αγγλ), σερβίς (< γαλλ.).

manet - μένω. μόνος.